

Texten är automatiskt genererad. Vi har i nuläget endast möjlighet att erbjuda transkriberingar i obearbetad form

Men om inte klustret vågar göra de sakerna, vem ska då våga göra? Det här är ju fenomen som drivs nerifrån ett underifrånperspektiv och det, det har vi lite för lite av. Det måste man värna om.

Jag skulle vilja lyfta klustret. En viktig bit med klustret. Sätta landsbygden på kartan på något sätt.

Gröna kluster är en slags regionala utvecklingshubbar för de gröna näringarna. Det finns en rad sådana runt om i Sverige och de har alla det gemensamt att där samlas lantbrukare, forsknings, innovationscenter, teknik, utvecklare, utbildningar och diverse andra typer av företag inom de gröna näringarna. Och detta i akt och mening att hitta nya lösningar så att vi i framtiden får ett hållbart samhälle.

Det blev en lång och möjligen något snårig förklaring. Jesper Lindström. Förutom att du själv driver ett grönt företag så är du involverad i ett grönt kluster, Vreta Kluster i Östergötland. Var det där en någorlunda korrekt beskrivning av ett grönt kluster? Ja, det tycker jag väl. Sen kan man vända och vrida på det på många olika sätt. Men det var en jättebra början. Med oss dag så har vi även Kristina Rådkvist och du är VD för Gröna Klustret Gotland Grönt Centrum. Hej hej! Det stämmer bra. Och Richard Johansson, möjliggörare av Gröna Klustret Nuntorp i hjärtat av Dalsland. Välkommen! Tackar så mycket! Kristina, Gotland Grönt Centrum håller hus på Lövsta i Roma och på er hemsida så står det. Här utbildas morgondagens gröna företagare och planetskötare.

Vad rent konkret innebär det? Det gröna klustret har sitt ursprung i att naturbruksutbildningen var på nedgång på Gotland och då kraftsamlar man för att få fart på utbildningen och göra den mer attraktiv. Och vi säger så att det här är framtidens planetskötare. Det är jätteviktiga utbildningar som handlar om att ta hand om och utveckla det gröna näringslivet. Så det är en jätteviktig del i vårt kluster. Men här finns människor också som jobbar med rådgivning och som jobbar med företagande kopplat till det gröna näringslivet. Och sen är det dessutom en mötesplats och det tror jag också stämmer ganska väl med en del andra av De gröna

klustrets verksamhet. Att man vill vara en samverkansplats och en plattform för utvecklingsinsatser. Och det kan ju vara så enkelt som att man träffas där. Du Richard, du och din fru Anna är möjliggörare av Gröna klustret. Nuntorp som sagt, och ni håller till i närheten av Brålanda. Stämmer det? Ja. Men det ser lite annorlunda ut på Nuntorp jämfört med en del andra gröna kluster. Här var det Brålanda företagarförening som tog initiativ till en ekonomisk förening som heter Gröna Klustret som jobbar med landsbygdsutveckling och de driver projekt av olika slag och jobbar för att stärka landsbygden.

Finansierade med pengar från offentliga pengar i olika projekt och jag och Anna är fastighetsägare och hyresvärd för de olika verksamheterna som finns på plats, plus att vi driver restaurang och konferens i egen regi. Brålanda företagarförening fick mycket påtryckning från bygden runt omkring när det här naturbruksgymnasiet lades ner på Nuntorp. Så de tyckte det var illa och att det behövde stärkas upp här. Lite kort så är det ju då Naturbruksgymnasium Kunskapsförbundet har trädgårdsutbildning, två maskinfirmor, företagshotell, mjölkproduktion, hästverksamhet och sen det gröna klustret, den ekonomiska föreningen, hyresgäster liksom även Agro West.

Jesper Du driver ju att gröna näringar företag i Boxholms södra Östergötland tillsammans med din fru. Ja. Maria, det heter tistelvind och ni producerar och säljer ekologiska, fermenterade, opastöriserade grönsaker. Ja, vad är en fermenterad grönsak? Det enkla svaret är surkål. Vad är det som är särskilt bra med sådana grönsaker? Jo. Det är en fantastisk produkt. Till att börja med så är det ett jättegammalt sätt att konservera livsmedel på, alltså man fermenterade produkter långt innan det fanns en civilisation att tala om. Det var så man överlevde genom att spara höstens skörd till nästa höst skörd. Men dessutom så är det en produkt som är tycker jag. Jag är part i målet men den är väldigt god. Det är en syrlig produkt med mycket krispighet och sist men inte minst så är det hälsomässigt så finns det enormt stora och intressanta sidor med fermenterat. Man pratar mer och mer om begreppet tarm eller mikrobiota, alltså hur den samlade kraften i bakterierna man har i tarmen påverkar allt från immunförsvaret till hur kroppen mår helt enkelt. Dessutom är

denen resursmässigt väldigt bra produkt. Man använder hela grönsaker, använder nästan ingen energi för att producera den. Så den hållbarhetsmässigt så är den är en bra och vi pratar rätt mycket om hur vi ska rädda planeten. Då är fermenterat faktiskt en del av lösningen, även om det inte är allt. Men om vi övergår till gröna kluster, Vreta Kluster ligger i närheten av ert företag, på vilket sätt har ni nytta av det? Till att börja med så har jag suttit innan jag jobbade eller tog över det här företaget till Tistelvind så satte jag på Vreta Kluster i nästan tio år och jobbade med utvecklingsfrågor. Bland annat åt det som heter RISE, alltså forskningsinstitutet. Och både där och då och nu så är det som så att klustret står för en enormt stor kontaktyta med både företag i de gröna gröna näringarnas namn också aktörer runt om och allt ifrån myndigheter och den administrativa delen till aktörer som kanske inte normalt får kontakt med de gröna näringarna för att det är en bransch som de inte är vana vid, säg teknikföretag eller IT företag. Och här någonstans så funkar klustret som en. Både kontaktskapar och smältdegel där. Både där man kan få fram nya idéer och nya lösningar men också att man kan hitta nya vägar framåt. Därför söker jag att vara menade arrangeras olika aktiviteter för att som liten företagare så är det jättesvårt att skapa allt det här själv. Finns det ett kluster som arrangerar den typen av aktiviteter. Oavsett om det är fysiskt eller digitalt, så är det värdefullt för småföretag. Kristina, Landsbygdsnätverket driver ett projekt som jobbar för ökad samverkan och samverkan och utveckling av 19 av landets gröna kluster. Du sitter i styrgruppen för det här projektet. Vilken nytta tycker du att det finns med det arbetet? Ja, men utgångspunkten är ju att de här gröna klustren är någonting som finns regionalt, lokalt och har växt utifrån någon slags behov där och utifrån inte minst företagets behov, men kanske också kontakter med akademi eller rådgivning eller andra möjliggörare. Även offentlig sektor och det här projektet har ju gjort det möjligt att träffas, att resonera klustren emellan men också försöka bena lite grann i. Har vi nytta av varandra gemensamt? Vad kan vi i så fall göra? Och det handlar ju ganska mycket om det. Att hitta gemensamma nämnare, utveckla dem, dra nytta av varandra där det behövs. Även om vi har väldigt olika ursprung och

kanske målen kanske inte skiljer sig så mycket. Men arbetssätten kan också skilja sig och. Komma fram till något konkret hittills? Just nu pratar vi väldigt mycket om beredskap, till exempel vattenfrågan utifrån de senaste årens både för mycket och för lite vatten gör ju att det är många liknande frågeställningar som kommer poppar upp och som man vill jobba vidare med och då kan man dra nytta av varandra. Det har ju varit väldigt tydligt. Sen handlar det ju inte minst också om att när man har kommit på något som man vill jobba vidare med utifrån företagets behov eller Det är inte bara Det är inte bara primärproduktion utan det är också som Jaspers företagsförädlingsföretag. Ibland går man ju hela vägen fram, kanske till konsumentens sida till och med, och har aktiviteter och olika saker för sig som kopplar ihop hela kedjan. Har man idéer om det så är det inte tvärsäkert att man själv kan finansiera de här grejerna, utan då kanske man på något sätt vill leta finansiering. Det kan finnas EU finansiering, det kan finnas regional finansiering. Ofta ligger också någon slags offentlig verksamhet med i bakgrunden här, men det kan ändå behövas ytterligare finansiering och där är också någonting där man kan lära av varandra. Så ganska många frågor. Kan det vara så att det inte är nödvändigt att uppfinna hjulet utan man kan hjälpas åt och se vad andra har gjort för att bli ännu mer effektiv. Richard Vilka frågeställningar har poppat upp i ert gröna kluster under åren som det har funnits?

Ja du, då ska vi se. Jag tänker att vi hamnar in där, kanske då på den ekonomiska föreningen. Det är ju det här som är lite klurigt hos oss, för hos oss så är det ju den ekonomiska föreningen som är Gröna klustret. Men samtidigt så finns det ju ett tänkande att ett grönt kluster är en plats också och det gör ju det lite knivigt hos oss att man ibland blandar ihop begreppen. Men Gröna klustret, Den ekonomiska föreningen har ju ett spännande projekt på gång nu där man har sökt pengar och hoppas få till att kunna jobba med blå mat, göra en test och demoanläggning för landbaserad fiskproduktion.

Det finns ju ingen sådan för att ge lantbrukare eller landsbygdsföretagare kunskap om fiskodling där man kan få komma och testa, prova och lära sig för att sen våga ta ett steg. Kanske själv satsa på att bli fiskodlare. Grönblå näringar

alltså. Ja precis. Det kan ha framtiden för sig och då kan ju det var tack vare ett sådant projektså kan det göra att lantbruksföretagare vågar satsa och investera i det framöver. Hur i förhållande till vad Richard nu berättar. Vad ger dig dig för tankar? Jesper? Jag tror att man ska se på klustrets funktion i ett antal dimensioner. Och vad Rickard inne på är någonting väldigt väsentligt när det kommer till den här typen av nytt tänkande. Där tror jag att klustren har en jättestor roll för att där kan man sprida inspiration och idéer. Sen kan alla googla och hitta på nätet idag kunskap, men just det här få inspiration och få komma och klämma och känna på saker eller träffa människor som har gjort samma eller liknande resan och har kunskapen. Där har de här mötesplatserna jättestora uppsidor. Det gäller bara att man är tillräckligt kreativ och ligger långt framme i tanken, men inte så långt framså att ingen hänger med. Det är en balansakt för för klustret klustren som aktörer också att kunna pejla in vad vad funkar nu och vilka behov finns det där ute? Det är en av de stora utmaningarna. Å andra sidan, om man testat någonting och det inte funkar, då kanske man dålig idé. Eller så var tiden inte mogen. Men om inte klustret vågar göra de sakerna, vem ska då våga göra? Och det kan också fungera som någon typ av testbädd. Det är inte helt ovanligt för olika kanske försök eller att man får tillgång till som du beskrev här Jesper, ett gäng företagare för att prova någonting och då genom att man med sina metoder kanske sitt sätt att leda projekt eller vad det nu handlar om sina event som drar till sig intressenter och besökare så skapar man sig ett förtroende att agera och drar också till sig resurser som förhoppningsvis skapar nytta då för näringslivets utveckling och konkurrenskraft. Det är liksom det som är själva tanken och kanske inte minst nu då man. Det behöver göras mycket för en omställning. Vi behöver jobba ännu mer med cirkuläritet. Men just att vara den här lite spindeln i nätet att klustret jobbar ju inte för sig själv utan klustret vill ju se till att göra skillnad för företag och se till att det händer saker i hela kedjan. Se till att det blir ett utbyte av erfarenheter, att akademiens kunskaper kommer ut så att klustret är en facilitator på ett eller annat sätt. Man ska tänka på det, att det finns många klusterkonstellationer i Sverige och världen. Väldigt ofta är de branschkopplade. Då är syftet

att man kopplar till sigföretag inom samma bransch, oavsett om det är båtar eller flygplaneller hur nu må vara så har man ett skrå där man där alla hör ihop. Skillnaden från gröna kluster är att vi kommer aldrigkunna få in lantbruken under våra tak för de finns där de finns. På den gården som han eller hon driver. Är det svårt att flytta korna. Medan ett vanligt företag kan ta sitt pick och pack och flytta. Ifall man ser att det finns en mer nytta av att sitta i en symbiotisk miljö på ett kluster inom sitt skrå. Då får man. Då är tanken att vi får in de som är kunskapare runt, runt hela den gröna näringen och sen finns vi som klusterutspridda där målgruppen finns, det vill säga ute.

På landsbygden. Och sen får de helt enkelt komma till klustret. Eller så åker man ut till lantbrukarna och gör om det. Studiebesök eller man gör projekt och försöker applicera olika former av tekniker eller tankar.

Det här är den stora styrkan också, att man finns där ute där brukarna finns. Och det här gör också att klustren blir ganska attraktiva för att jag vet att på Vreta Kluster så hade vi ett antal kontakter med globala IT spelare som ville komma åt lantbrukaresom grupp, men de hade inga resurser att åka och hälsa på enskilda enskilda lantbruksföretag som ofta är få eller enmansföretag. Men när man däremot sa att vi har 400 stycken på vår mejllista, då var de jätteintresserade, för då kunde de komma åt en stor mängd företag som hade stora behov av att flytta stora mängder data för att bli bättre. På det sättet så fick klustret en funktionsom att sy ihop de här typerna av olika kompetenser med både lösningar och behov. Jag tror att i första handså har klustrets agerande som mötesplats och samlingsplats gjort att den här branschen har blivit kommit upp på kartan. Det har blivit en bransch, en näring som man kan prata med för att det finns en samlingsplats, vilket har gjort att den blivit mer relevant för beslutsfattare, men också mer intressant för att externa aktörer, oavsett om det är akademiker eller om det är internationella företag som bara genom att finnas så har de skapat en hajp runt det här. Vad ser ni att era respektive klustersom ni på olika sätt är involverade i, vad de har bidragit med till bygdens företag och samhället, det samhällsom de ligger i utvecklingen där. Richard börjar jag med dig.

Först vill jag säga att Nuntorp som Kluster, både Nuntorp, gården och Ekonomiska föreningen är ju den yngsta företeelsen om man jämför med Vreta eller Grönt Center på Gotland, så vi har ju kommit en bra bit på väg, men är fortfarande under utveckling. Men kanske det. En viktig sak jag skulle vilja säga är att det har bidragit till att sätta landsbygden på kartan.

Nuntorp ligger ju i Vänersborgs kommun och där har vi ibland upplevt att man lite har glömt landsbygden. Men i och med den här kraftsamlingen och det gröna klustret så har ju den här Gröna kluster på Nuntorp blivit utsedd till en utvecklingsnod och med mycket nätverkande med kommunen. Vänersborgs kommuns första hållbarhetsveckalåg de första två dagarna på Nuntorp med mycket jippon och aktiviteter och mycket kopplat till hållbarhet där landsbygden har en nyckelroll. Man kraftsamlar kring de här platserna och kan lyfta viktiga funktioner som landsbygden har i samhället och stora möjligheter. Att man kan visa på det på ett helt annat sätt än man när man gör det tillsammans genom klustret gentemot var och ett företag själv och ensamt.

Kristina. Hur tänker du om den frågan? Vad ert kluster har bidragit med till bygden? Starten på det här klustret. Det var ju att få fart och ordning på utbildningarna och göra dem attraktiva och det har vi verkligen fått kvitto på, inte minst till höstens ansökning. Vi är ett av de mest populära gymnasieprogrammen på Gotland Naturbruksprogrammet, så det har hänt jättemycket där och vi firade att vi har 100 elever. Från att det kanske var ett 30-tal när det startades så att det har uppfyllts med råge kan man säga. Och det behöver vi fortsätta med för de här som utbildar sig, de behövs ju verkligen. Richard, apropå det Kristina säger om utbildning och sånt. Hur? Hur går det för ert naturbruksgymnasium nu? Nä, men det rullar på bra. Det är ett bra söktryck och det är ju en friskolasom finns på två platser på Nuntorp och på Dingle. Gårde vidare i stor omfattning, de som går ut från er till företag och lantbrukare just i er bygd. Ja, men det så känns det att många hamnar ju lokalt så därför är det ju viktigt att det finns naturbruksgymnasium lite utspritt över hela landet.

Och sen en annan fråga som är jätteviktig också som det handlar om kompetensförsörjning helt generellt. Där har vi ju

en problematik som vi verkligen behöver visa på hur viktigade gröna näringarna är, vad man kan åstadkomma, Ta plats helt enkelt. Och det här är ju fenomen som drivs mer från ett underifrånsperspektiv och det tänker jag att det har vi lite för lite av. Det måste man värna om. För det kommer inte bli mindre viktigt i framtiden. Pratar man om livsmedelsberedskap, se till att resurserna nyttjas på ett klokt sätt, då handlar det väldigt mycket om vad som sker. Väldigt konkret där vi finns. Jag tycker det verkar på något sätt som att gröna näringar och Gröna kluster gröna gröna kluster har väldigt stora möjligheterna egentligen. Apropå det du är inne på livsmedelsberedskap. Jag pratade med Dan Eriksson, statssekreterare till landsbygdsministern. De håller på med en översyn av landsbygdspolitiken och han var inne mycket på just det där med hur livsmedelsberedskapen och allt det där alltmer faktiskt sätter landsbygderna i fokus och hur förståelsen som kanske har varit lite begränsad från politikerhåll, börjar bli större gentemot hur viktigt det är. Och det handlar det mycket om det och gröna näringar och omställning, hållbarhet, livsmedelsberedskap. Så det är i mina ögon förefaller det som att ni har alla som nu håller på med gröna kluster har världens väldigt bra framtid framför er. Jag kan göra ett instick där jag såg, jag såg en liknelse häromdagen av någon som hade skrivit att det är väldigt mycket fokus på polisen och på det militära just nu. Verksamheter som vi egentligen inte vill ha och inte vill använda. Men alla inser att vi måste ha dem. Men extremt lite diskussioner om matens vara och var maten kommer ifrån och det är någonting som alla använder varje dag och är extremt beroende av. Jag tycker det var ganska häftigt att ställa upp dem, men inte att ställa dem mot varann. Men just det här att vissa saker får få uppmärksamhet och fokus och vissa saker tar vi för givet på något sätt. Och där tror jag vi har en utmaning att nå ut som som aktörer, de gröna näringarna och faktiskt få fler att förstå och ta konsekvenserna av det. Det vill säga agera på ett sätt som gör att vi har kommit ha kvar ett en grön sektor i landet.

Tack så hemskt mycket Jesper Lindström, Kristina Rågvist och Richard Johansson för att ni ville vara med i

Landsbygds-
nätverket

för den gemensamma jordbrukspolitiken,
fiske och vattenbruk samt landsbygdsutveckling

Landsbygdsnätverkets poddLandet. Tack så mycket! Men tack själv. Toppen! På Landsbygdsnätverkets webb kan ni läsa mer om de gröna näringarna.

Producent idag var Ingrid Whitelock. Jag heter Heléne Almqvistoch säger tack för mig.

Slut på transkribering.

Medfinansieras av
Europeiska unionen